

פרק ט"ז: גמלאות

63. בחוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (גמלאות) (נוסח משולב) התשמ"ה-1985* –
(1) בסעיף 10 –

תיקון חוק שירות
הקבע בצבא הגנה
לישראל (גמלאות)

(א) בסעיף קטן (א) –

(1) בפסקה (4) אחרי "משירות קבע" יבוא "מחמת אי-מילוי תפקידו
בנדרשו. מחמת תפקיד לקוי, או מחמת התנהגות החורגת מאמות המידה
הנדרשות מחייל בשירות קבע כדרגתו או במעמדו בצבא";

(2) אחרי פסקה (4) יבוא:

"(5) מי שפוטר משירות קבע מסיבה שאינה מנויה בפסקאות (2)
עד (4), לאחר תום עשר שנות שירות קבע – לאחר שהגיע לגיל
הקבוע לגביו בחלק א' להוספת, בהתאם לסוג השירות שאליו הוא
משויך לפי התנאים שנקבעו לפי סעיף קטן (ג), וכל עוד לא נקבעו
תנאים כאמור – לאחר שהגיע לגיל הקבוע לגבי חייל אחר בחלק
א' להוספת; ואולם אם מתקיימים בו תנאים שקבעו שד הכיטחון
ושר האוצר – לאחר שהגיע לגיל 42";

דבריו הסבר

שנוצר בין גיל הפרישה הנהוג בעה"ל לבין גיל הפרישה
הנהוג במגזרים אחרים של השירות העיבודי, תוך מתן
ביטוי לייחודיות השירות הצבאי ומאפייניו, החליטה
הממשלה במסגרת החלטה ממשלה מס' 2035 מיום ה'
באב התשי"ע (16 ביולי 2010), כי גיל הפרישה הממוצע
של משרתי הקבע יועלה בהדרגה לגיל 50. כמו כן הוחלט
כי יש לקבוע בחוק שירות הקבע את הגילאים המועדפים
לשחרור משירות המזכים בקצבה להיילים שאינם לחמים,
ומנגנון לקביעת מכסת הפרישה. במסגרת ההחלטה הוטל
על הרמטכ"ל, הממתה על התקציבים והממונה על השכר
במשרד האוצר להגיע להסכמות בנושא.

להחלטה הממשלה האמורה קדמה החלטה ממשלה
מס' 2119 מיום י"ד באב התשי"ט (29 ביולי 2007), אשר
אימצה את המלצות הוועדה לביקורת הקצוב הכיטחון
ביראשות ד"ר דוד בודט, אשר המליצה, בין השאר, על
העלאת גיל הפרישה האפקטיבי מצה"ל באופן מיידי.

בעקבות החלטה הממשלה מס' 2035 האמורה, נהגם
בין עה"ל לבין משרד האוצר סיכום מודל הקבע החדש.
במסגרת סיכום זה נקבע מתווה להעלאת גיל הפרישה
המוערי המזכה בקצבה של משרתי קבע (שאינם לחמים),
בהתאם לסוג השירות שביצעו.

במסגרת התיקון המוצע ובלולים השינויים המוצעים
כגיל המוערי לזכאות לקבלת קצבה, כמפורט להלן:

לפסקאות (1) ו(4) ולחלק א' המוצע להוספת:
בהתאם לסעיף 10(א) (4) לחוק שירות הקבע, הייל ששירות
משירות קבע 10 שנים לפחות והגיע לגיל הקבוע לגבי,
בהתאם להודש לידתו, בחלק א' להוספת, ופוטרי משירות
קבע, זכאי לקצבה עם פיעוריו.

מוצע לתקן את סעיף 10(א) (4) לחוק שירות הקבע
באופן שייקבע כי רק היילים בשירות קבע אשר פוטרו
מחמת בעיות תפקודיות או משמעותיות, שהן אי-מילוי

סעיף 63 בחוק שירות הקבע (גמלאות) (נוסח משולב),
בללו התשמ"ה-1985 ובפרק זה – חוק שירות הקבע),
נקבע הסדר שלם ומקיף אשר מעט את הזכות
לקצבה לחייל בשירות קבע שהחוק חל לגביו (כפריק זה
– חייל).

בסעיפים 10, ג(2) ו(5) ו(15) לחוק שירות הקבע, נקבעו
תנאי היכאות לקבלת קצבה עם פרישת חייל מהשירות,
ביניהם – גילאי פרישה, תקופות שירות מועדפות, נסיבות
פרישה וכיוצא באלה. בסעיפים 10(1) ו(2) לחוק שירות
הקבע נקבעו תנאים לקבלת קצבה במועד המאוחר לפרישה
משירות. לפי מועדים שנקבעו בסעיף 54 לחוק האמור.

בין נסיבות הפרישה האמורות, נקבע בסעיף 10(א) (4)
לחוק שירות הקבע כי מי שפוטר משירות קבע, כשבמועד
פיעוריו הגיע לגיל הקבוע לגביו, בהתאם להודש לידתו,
בחלק א' להוספת (לגבי משרתי קבע קיים במועד פיעוריה
של הצעת רוק 10 – גיל 42), לאחר תום עשר שנות שירות
קבע, יהיה זכאי לקצבה עם הפרישה.

בהתאם לפרקטיקה הנהוגת בעה"ל לאורך שנים
ארוכות, הפרישה מצה"ל לקצבה נעשית ברוב רובם של
המקרים בדרך של פיעורים לגמלאות, כאשר הגיל המועד
המזכה בקצבה הוא גיל 42, ובפרטל גיל הפרישה הממוצע
הוא גיל 45. במצב דברים זה, ישנה אפשרות למי שפרש
כאמור, לצאת ולעבוד בשוק האזרחי במקביל לקבלת קצבת
פרישה מצה"ל (בכפוף להסדר ניכוי קופה ציבורית לגבי
מי שמקבל משכורת מאיצר המדינה או נוטעביר שהוגדר
כקופה ציבורית).

מעבר לפער שנוצר בין הפרקטיקה הנהוגת בעה"ל
כאמור לבין כל מגור אחר במשק ככלל ובשירות העיבורי
בפרט, לגיל הפרישה הנמוך יש השלכות תקציביות
משמעותיות. לפיכך, מתוך רצון להעלות את גיל הפרישה
של חלק ממערכי השירות בעה"ל ולצמצם את הפער

* ט"ח התשמ"ה, עמ' 142, התשי"ט, עמ' 383.

(כ) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

- "(1) (2) שר הביטחון, באישור הממשלה, יקבע לגבי סוגי השירות המפורטים בחלק א' ובחלק ד' לתוספת, את התנאים שבהתקייםם ישוּך הייל לאחד מאותם סוגי שירות; תקנות לפי פסקה זו יותקנו עד יום י"ה בטבת ה'תשע"ג (31 בדצמבר 2012).
- (2) שר הביטחון, בהסכמת שר האוצר, רשאי לשנות את התנאים שנקבעו לפי פסקה (1);"
- (2) בסעיף 13, במקום "בהתאם להודשו לדרגו, בחלק א' בתוספת" יבוא "בחלק א' לתוספת, בהתאם לפג השיירות שאליו הוא משוּך לפי התנאים שנקבעו לפי סעיף 10(ג)";
- (3) בסעיף 54(ב), במקום "חמושים, והרמטכ"ל לא הסכים בכתב לפרישתו" יבוא "הקבוע לגבי בחלק ד' לתוספת, בהתאם לסוג השיירות שאליו הוא משוּך לפי התנאים שנקבעו לפי סעיף 50(ג)" ובמקום "וגיע לגיל חמושים" יבוא "וגיע לגיל האמור";"

דברי הסבר

בשירות קבע בעה"ל לאחד מסוגי השירות הקבועים בחלק א' לתוספת מוצע כי שר הביטחון, בהסכמת שר האוצר, יהיה רשאי לשנות תנאים אלה, עוד מוצע לקבוע בסעיף 50(ג) לחוק שירות הקבע, כי כל עוד לא נקבעו תנאים באמור הגיל המועדף לזכאות לקצבה בשל פינויים של חייל יעמוד על הגיל הקבוע בחלק א' לתוספת לגבי חייל אחר.

לפסקה (2)

בהתאם לסעיפים 10(א) ו-13 לחוק שירות הקבע, חייל אשר שירת בשירות קבע שמונה שנים לפחות, הגיע לגיל המפורט בחלק א' לתוספת לחוק, והרמטכ"ל הורה על יציאתו לקצבה, יהיה זכאי לקצבת פרישה. מוצע לתקן את סעיף 13 האמור כך שהגיל המועדף לשחרורו של חייל לפי סעיף זה, יהיה בהתאם לגיל המפורט בחלק א' המוצע לתוספת, לפי סוג השירות של החייל.

לפסקאות (3) ו-(4) ולחלק ד' המוצע לתוספת: סעיף 84 לחוק שירות הקבע קובע את המועד שממנו ואילך תשולם קצבה לפי שנקבעה וזאת בהתאם לסעיף 10 לחוק האמור. בהתאם לסעיף זה חייל שיצא לקצבה לפי סעיף 10(1) לחוק שירות הקבע, לאחר עשרים וחמש שנות שירות קבע, והרמטכ"ל לא הסכים בכתב לפרישתו, תשולם לו קצבה החל מהיום שבו יגיע לגיל 50. מוצע לתקן את סעיף 84 האמור כך שגיל הזכאות לקצבה לפי סעיף זה יקבע לפי סעיף 10(1) לחוק שירות הקבע, ויעלה ביחס לחייל בשירות קבע שלא שוּך לאחד מסוגי השירות "חייל לוחם" או "חייל תומך לחימה", בהדרגה לגיל 55, כך שביחס לכל שנת לידה, החל משנת 1972, יועלה גיל הזכאות לקצבה בפנה אחת (במפורט בטבלה בחלק ד' המוצע לתוספת).

עוד מוצע ליתר את ההבחנה בין חייל באמור שהרמטכ"ל הסכים בכתב לפרישתו לבין מי שלא ניתנה לגביו הסכמה באמור, ולקבוע כי ההסדר האמור יהול לגביהם באופן זהה, והוא מאחר שבמני המקרים היוצא לפרישה היא של החייל. דתיקונים האמורים נדרשים, בין השאר, כדי לשמור את הפער הקיים בין מועד קבלת הקצבה בצפיכות של פינויים לבין המועד לקבלת הקצבה בצפיכות של פרישה מריצון.

תפקידו כנדרש, תפקיד לקוי, או הנהגות החורגות מאמור המידה הנדרשות מהייל בשירות קבע בדרגתו או במעמדו כצבא, יהיו זכאים לקצבה בהתאם להוראות הסעיף.

עוד מוצע להוסיף לסעיף 10(א) לחוק שירות הקבע את פסקה (5), שלפיה הייל בשירות קבע אשר פוטר שלא מחמת נכות או סיבה המנויה בסעיף 50(א) המוצע, לאחר ששירת בשירות קבע 10 שנים לפחות, והגיע לגיל הקבוע לגבי לפי סוג שירותו, בחלק א' המוצע לתוספת, יהיה זכאי לקצבה עם פינויו משירותו, ואולם מוצע להכמיק את שר הביטחון ואת שר האוצר לקבוע חריגים לכלל האמות, כך שחייל שפוטר מהשירות שלא מחמת נכות או מחמת סיבה המנויה בסעיף 10(א) המוצע, לאחר תום עשר שנות שירות קבע ולאחר שהגיע לגיל 62, יהיה זכאי לקצבת פרישה אם מתקיימים בו תנאים שנקבעו שר הביטחון ושר האוצר.

לעניין זה, מוצע לחלק את סוגי השירות לסוגים אלה: "חייל לוחם", "חייל תומך לחימה", "חייל המשורת במקצוע נדרש" ו"חייל אחר". לגבי החיילים המשוייכים לסוג השירות "חייל לוחם", מוצע להותיר על כנו את הגיל המועדף לקבלת קצבת פרישה באמור, וזאת נוכח המאפיינים הייחודיים של סוג שירות זה, ובהם השחוקה המעמיקת הכרוכה בשירות באמור עם זאת, לכל אחד מסוגי השירות האחרים מוצע לקבוע גילאים מועדפים שונים לזכאות לקצבת פרישה בשל פינויים שלא בצפיכות באמור בסעיף 50(א) עד (4) לחוק שירות הקבע. עוד מוצע להיעלות בהדרגה את הגיל המועדף האמור לפי שוּך לסוגי השירות "חייל תומך לחימה", "חייל משורת במקצוע נדרש" ו"חייל אחר", לגילאים 46, 48 ו-49, בהתאמה לגבי חייל שגולד בשנת 1970 או לפני כן, לא יחול שינוי במצב הקיים.

ביחס לחייל שלא שוּך לסוג השירות "חייל לוחם", אשר נולד בשנת 1972, יעמוד הגיל המועדף לזכאות לקצבה על 46. ביחס למי ששוּך לסוג שירות "חייל המשורת במקצוע נדרש" או "חייל אחר" נולד בשנים 1973 ואילך, נעשית העלאת הגיל באופן הדרגתי, במפורט בטבלה בחלק א' המוצע לתוספת.

כמו כן מוצע להסמוך את שר הביטחון, באישור הממשלה, לקבוע עד ליום י"ה בטבת ה'תשע"ג (31 בדצמבר 2012), תקנות שיקבעו את התנאים שבהתקייםם ישוּך כל חייל

(4) בתוספת -

- (א) כבותרת, במקום "סעיפים 10(א)(4), 12(2), 13, 23א(2), 33, 34(ח)(1)" יבוא "סעיפים 10(א)(4), (5) ד(ג), 12(2), 13, 23א(2), 33, 34(ח)(1), 54(ב)";
- (ב) בחלק א', כבותרת, במקום "סעיפים 10(א)(4), 13" יבוא "סעיף 10(א)(4)";
- (ג) אחרי חלק א' יבוא:

"חלק א'1"

(סעיפים 10(א)(5) ד(ג), 13)

סוג שירות						
חיל לוחם		חיל המסר במסגרת נדרש		חיל המסר לחימה		חיל אחר
גיל הזכאות (בשנים)	שנת הלידה	גיל הזכאות (בשנים)	שנת הלידה	גיל הזכאות (בשנים)	שנת הלידה	גיל הזכאות (בשנים)
42	עד 1971	42	עד 1971	42		
45	1972	45	1972	45	1972 ואילך	
45	1973	45	1973			
45	1974	45	1974			
46	1975	46	1975 ואילך			
46	1976					
47	1977					
48	1978 ואילך					

(ד) אחרי חלק ב' יבוא:

"חלק ד"

(סעיפים 10(ג) ד(ב) 54(ב))

סוג שירות		
חיל המסר במסגרת נדרש וחיל אחר		חיל לוחם
גיל הזכאות (בשנים)	שנת הלידה	גיל הזכאות (בשנים)
50	עד 1971	50
51	1972	
52	1973	
53	1974	
54	1975	
55	1976 ואילך	